Monmouthshire Select Committee Minutes

Meeting of Pwyllgor Craffu Lle held at The Council Chamber, County Hall, The Rhadyr, Usk, NP15 1GA with remote attendance on Dydd Iau, 1af Chwefror, 2024 at 10.00 am

Councillors Present	Officers in Attendance
County Councillor Lisa Dymock (Chairman) County Councillors: Louise Brown, Emma Bryn, Tomos Davies, Jane Lucas, Maria Stevens, Jackie Strong, Laura Wright, Tudor Thomas, Also in attendance County Councillors: Ben Callard, Cabinet Member for Resources, Paul Griffiths, Deputy Leader and Cabinet Member for a Sustainable Economy and Simon Howarth	Hazel Ilett, Rheolwyr Craffu Robert McGowan, Swyddog Polisi a Chraffu Peter Davies, Prif Swyddog, Adnoddau Will Mclean, Prif Swyddog Plant a Phobl Ifanc Frances O'Brien, Prif Swyddog, Cymunedau a Lle Jonathan Davies, Rheolwr Cyllid Cyfrifeg Canolog Mark Hand, Pennaeth Llunio Lle, Tai, Priffyrdd a Llifogydd Cath Fallon, Pennaeth Economi a Menter Matthew Gatehouse, Pennaeth Polisi a Llywodraethiant Ian Saunders, Prif Swyddog Gweithredu, BywydMynwy David Jones, Pennaeth Diogelu'r Cyhoedd Huw Owen, Prif Swyddog Iechyd yr Amgylchedd (Iechyd Cyhoeddus) Tyrone Stokes, Rheolwr Cyllid Dave Loder, Rheolwr Cyllid Nikki Wellington, Rheolwr Cyllid Stacey Jones, Uwch Gyfrifydd Carl Touhig, Pennaeth Gwasanaethau Cymdogaeth Craig O'Connor, Pennaeth Cynllunio Deb Hill-Howells, Pennaeth Gwasanaethau Landlord Masnachol ac Integredig

APOLOGIES: Ddim

1. **<u>Datganiadau o Fuddiant</u>**

   Nid oedd unhryw Ddatganiadau o Fuddiant.

2. **<u>Fforwm Agored i'r Cyhoedd.</u>**

   Na.

3. **<u>Cynigion Craffu'r Cyllideb – Craffu ar fandadau'r gyllideb yng nghyswllt cylch gorchwyl y pwyllgor.</u>**

   Cafwyd cyflwyniad gan yr Aelod Cabinet Ben Callard - cyflwynodd yr adroddiad ac atebodd gwestiynau'r aelodau gyda Mark Hand, Debra Hill-Howells, Paul Griffiths, Jonathan Davies, Carl Touhig, Peter Davies a

Cath Fallon.
Pwyntiau allweddol a godwyd gan yr Aelodau:

1. A oes rhagor o wybodaeth am gyfarfodydd y trigolion a gynhelir?
2. A oes diffyg arian yn ymwneud â meysydd parcio?
3. A allwn gael gwybod a fydd costau gwastraff masnach yn awr yn adennill costau gyda'r cynnydd arfaethedig a sut mae hyn yn effeithio ar ysgolion? Faint o ysgolion sy’n defnyddio contractwyr allanol ar hyn o bryd a sut ydych chi’n meddwl y bydd y newidiadau cenedlaethol arfaethedig ar gyfer ailgylchu’r gweithlu ym mis Ebrill yn effeithio ar y gwasanaethau a’r incwm a gawn?
4. A oes angen i ni roi rhagor o wybodaeth i drigolion am yr hyn y gallant ei ddefnyddio yn lle bagiau plastig, fel bagiau bara a bagiau bwyd plastig? Ac a oes modd asesu effaith hyn?
5. A ydyn ni'n derbyn unrhyw arian parod ar gynnyrch gwastraff gwerthadwy fel rhan o'r broses llosgi gwastraff?
6. A allwn ni gael rhagor o wybodaeth am yr hyn sy'n gyrru costau cynyddol cludiant ysgol? Sut ydyn ni'n osgoi'r rhain a'u gwneud yn rhatach trwy ddod ag ef yn fewnol?
7. A ydym yn bwriadu trydaneiddio ein gwasanaethau bws? A oes arian wedi'i neilltuo i'w fuddsoddi mewn lleihau carbon ein fflyd cartrefi?
8. A yw awdurdodau lleol eraill yn gwneud yr un peth gyda bagiau gwastraff bwyd?
9. Sut bydd disgyblion ADY yn cael eu heffeithio gan y cynigion cludiant o'r cartref i'r ysgol?
10. Beth fydd sgil-effaith codi tâl am barcio ar y defnydd o feysydd parcio archfarchnadoedd? Pan adeiladwyd archfarchnadoedd, y syniad oedd na fyddent yn cymryd masnach i ffwrdd o drefi. A oes unrhyw faterion cynllunio yno?
11. Pa asedau’r Cyngor sydd o bosibl yn cael eu defnyddio ar gyfer digartrefedd? A oes llety ar gael yng nghartref gofal Severn View?
12. Pam fod pwysau costau ailgylchu wedi cynyddu cymaint?
13. Pam fod yna gynnydd o 10% mewn gwastraff gardd?
14. A allwn ni gael rhagor o wybodaeth am y pwysau costau sy'n gysylltiedig â phremiymau Treth y Cyngor? Pam nad yw'n gost niwtral?
15. A ydym ni wedi gwthio Llywodraeth Cymru yn ddigonol o ran cael cyllid ychwanegol? Pa ymgynghori ychwanegol a gawsom i sicrhau ein bod yn cyrraedd y lefel gyllido gyfartalog yng Nghymru?
16. A ydych yn ymchwilio i unrhyw eiddo arall sydd gan y Cyngor ar gyfer digartrefedd? Beth am ffermydd sirol?
17. A ellir cael datganiad i'r wasg neu hysbysebu fel y bydd pobl yn gwybod y gellir defnyddio bagiau bara fel bagiau gwastraff bwyd?
18. Pam nad oes unrhyw sôn neu ddadansoddiad yn y gyllideb o Briffyrdd?
19. Cafwyd cwynion gan drigolion ynghylch cau canolfannau hamdden yn gynnar ar brynhawn Sul, ac mae pryderon felly am yr effaith ar lesiant trigolion sy’n cymryd rhan mewn gweithgareddau

a fydd nawr yn cael eu cwtogi e.e. y clwb badminton yn Nhrefynwy. Siawns na fydd y graff yn edrych yr un fath y flwyddyn nesaf ag y bydd defnydd yn dod i ben yn naturiol ar ddiwedd y dydd? Oni allem agor yn hirach i gael mwy o bobl i mewn, a chynyddu refeniw yn y broses?

20. A fydd y cynnig i gau Hen Orsaf Tyndyrn a dwy amgueddfa am un diwrnod yr wythnos, ac eithrio Gŵyl y Banc, yn peri dryswch i dwristiaid?
21. Mae goroesiad siopau lleol, yn enwedig yn Nhrefynwy, yn bryder mawr. A fydd taliadau parcio ceir yn effeithio ar nifer yr ymwelwyr a busnesau lleol? Rydym wedi derbyn awgrym gan breswylydd i dynnu'r taliadau o'r prif faes parcio yn Nhrefynwy i gefnogi siopau lleol.
22. Beth fydd yn digwydd i'r bysiau trydan?
23. A allwch egluro nifer y cerbydau sydd i'w newid? A fyddant yn cael eu defnyddio ar gyfer trafnidiaeth gymunedol?
24. Os nad yw cyfleuster gofal Severn View yn addas ar gyfer pobl hŷn, gyda pha hyder y gallwn ddweud ei fod yn addas ar gyfer pobl ddigartref?
25. Costau darpariaeth ar gyfer yr adeilad yng Nghrug – a oedd hynny'n ddibynnol ar werthu Severn View ar gyfer tai?
26. Rydyn ni'n mynd i arbed £400k ar gyfer Gwely a Brecwast a llety i'r digartref, ond bydd angen adnewyddu Severn View. A yw'n dderbyniol y bydd yr holl bobl sy'n ddigartref yn Sir Fynwy yn mynd i un lle?
27. Mae pryderon ynghylch y strategaeth wastraff a'r risg sy'n gysylltiedig ag ymgorffori gwastraff masnach.
28. A yw ceisio gweithredu fel busnes yn gwneud synnwyr fel Cyngor? Oni ddylai'r ffocws fod ar ddarparu gwasanaethau cyhoeddus? – **CAM GWEITHREDU: Dosbarthu'r data ar incwm ffioedd allanol y gofynnodd y Cynghorydd Howarth amdano i'r pwyllgor**
29. Ar gyfer plant ADY, pam na allwn ddod o hyd i gludiant arbenigol a chael gwell pris amdano?
30. A gawn ni esboniad pellach o'r gyllideb sy'n gysylltiedig â benthyca arian i brynu trafnidiaeth? Onid oes risg anferth yn gysylltiedig â hyn?
31. Sylwch os na fydd contractwyr yn cyflwyno tendr am lwybr yna mae rhieni'n disgwyl i'r awdurdod ddarparu cludiant i blant, ac ni allwn arbed £22m heb wneud rhai gostyngiadau.

Crynodeb y Cadeirydd:

Mae'r pwyllgor yn cydnabod y pwysau cyllidebol y mae'r Weinyddiaeth yn ceisio ei reoli ac roedd nifer o gwestiynau megis ynghylch y cynnydd mewn gwastraff masnach ac a ydym yn gwybod yr effaith y bydd hyn yn ei chael ar ein busnesau ledled Sir Fynwy. Roeddem eisiau rhywfaint o sicrwydd ar y cynigion cludiant o'r cartref i'r ysgol ac am sicrhau nad yw'n cael effaith andwyol ar y sawl ag anghenion dysgu ychwanegol. Roedd angen mwy o ddealltwriaeth arnom o ran digartrefedd a'r arbedion a wneir o ran defnyddio cartref gofal Severn View ac a yw'n gyfleuster addas ai peidio. Mae pryder am setliad Llywodraeth Cymru o 2.3% pan mai 3.1% yw'r cyfartaledd. Gobeithiwn y bydd yr Aelod Cabinet yn parhau i wthio am gyllid ychwanegol. Roedd rhai cwestiynau ynghylch premiymau Treth y Cyngor ar gyfer Ail Gartrefi a phryder bod diffyg gwybodaeth am briffyrdd. Mae pryderon ynghylch cau canolfannau hamdden yn gynnar ar ddydd Sul a'r effaith ar iechyd a lles, yn ogystal â'r dryswch a'r effaith ar dwristiaeth a achosir gan y bwriad i gau. Trafodwyd hefyd effaith taliadau parcio ceir ar nifer yr ymwelwyr mewn trefi.

4. Mesurau Rheoli Cŵn Gorchymyn Diogelu Mannau Agored i'r Cyhoedd – Craffu ar yr adroddiad diweddaraf.

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Paul Griffiths yr adroddiad ac atebodd gwestiynau'r aelodau gyda Huw Owen a David Jones.

Pwyntiau allweddol a godwyd gan yr Aelodau:

1. Pam fod nifer isel o ymatebion gan glybiau chwaraeon?

2. Beth yw ymarferoldeb gorfodi, yn enwedig lle nad yw mannau chwarae wedi'u ffensio?
3. A allwn ni asesu’r effeithiolrwydd ymhen 6/12 mis a gofyn am adborth gan y cyhoedd ynglŷn â sut mae’n mynd?
4. Mae angen cyrraedd safon uchel ar gyfer codi ymwybyddiaeth: mae rhai perchnogion cŵn yn anhapus iawn nad ydynt yn gallu rhedeg eu cŵn ar y cae ym Mharc Bailey, er enghraifft.
5. Cymharwch â mesurau gyrru gwrthgymdeithasol, lle byddai car patrôl yn ymweld â mannau problemus – beth yw'r opsiynau gorfodi cyfatebol yn yr achos hwn?
6. A allai lleoliad yr hen bwll nofio ym Mharc Bailey fod yn ardal i gŵn rhedeg yn rhydd?
7. A allwch chi'r pwynt am waharddiadau ar dir ysgol, a rhai eithriadau?
8. Ai canlyniad y mesurau hyn fydd cynnydd mewn baw cŵn ar balmentydd? A fydd swyddogion gorfodi yn gallu edrych ar hynny, ac a oes dirwy am hynny?
9. Pa ddulliau fydd yn cael eu defnyddio i hysbysu/addysgu'r cyhoedd am y GDMC a sut mae'n effeithio ar fannau gwyrdd?
10. Cawsom yr argraff o’r blaen na fyddai’r cerdyn coch yn cael ei ddefnyddio gan fod gormod o ddeialog arno – byddai’r byrddau’n fwy effeithiol. A oes gennym ni fwy o syniad am hynny?
11. A fydd y gorchymyn yn cael ei argraffu ar yr arwyddion – ei fod yn ‘ardal ddynodedig ac ati?
12. Mae gan rai awdurdodau beiriannau gwerthu bagiau cŵn, sy'n rhad iawn – a ystyriwyd unrhyw beth fel hyn?
13. O ran gwybodaeth, sut/â phwy mae aelodau neu drigolion yn cysylltu?
14. A fyddai’r Cyngor Tref yn gallu defnyddio rhai o'r swyddogion gorfodi?
15. A allwch egluro'r ardaloedd gwaharddedig o ran Tiroedd Castell Cil-y-coed?
16. Yng Nghil-y-coed, onid yw’r ardaloedd gwaharddedig yn anghyson â’r llwybrau teithio llesol e.e. y llwybr o Deepweir i’r pentref, ac yn ôl o flaen y clwb criced?
17. Oni fydd hyn yn annog pobl i beidio â cherdded gyda'u cŵn neu blant i'r ysgol ac yn ôl?
18. Os oes palmant tarmac, oni fydd pobl yn naturiol yn cymryd yn ganiataol y gallant gerdded arno gyda'u ci?
19. A fydd adran Cwestiynau Cyffredin ar y wefan pan gaiff ei chyflwyno?
20. Mae angen i ni fod yn ymwybodol o’r hyn y mae cymunedau’n ei wario e.e. Mae Gilwern yn gwario £14-15k ar finiau cŵn, ond mae defnyddwyr cŵn o ardaloedd eraill yn dod i’r gymuned oherwydd na fu digon o orfodi, felly mae gwaith gyda chynghorau tref a chymuned yn hollbwysig.
21. A allwn ni weithio gyda pherchnogion cŵn i ddod o hyd i ardaloedd i'w defnyddio - a allent ffurfio sefydliad neu grŵp defnyddwyr i gael eu hardal eu hunain wedi'i dynodi ar gyfer mynd â chŵn am dro ac ymarfer corff?

22. Mae angen i ni gydnabod pwysigrwydd y Ddeddf Cŵn Peryglus, gan mai rhai o'r teimladau gan gymunedau ynghylch cŵn yn dod i gaeau chwarae, er enghraifft, yw y bu achosion o gŵn mawr yn dychryn plant.
23. Yn Chippenham Mead, a fydd y marciau ar yr arwyddion yn dangos lle y gellir tynnu cŵn oddi ar dennyn?

Crynodeb y Cadeirydd:
Mae hwn yn bapur dadleuol ond fe'i croesawyd gan y pwyllgor heddiw. Mae arnom ni i gyd eisiau mannau sy'n ddiogel i bobl a chŵn, ac rwy'n meddwl bod y weinyddiaeth wedi cymryd agwedd synhwyrol ac wedi clywed adborth y trigolion yn yr ymgynghoriad. Gwnaethom ofyn iddynt roi sicrwydd i ni sut y byddant yn gorfodi'r PSPO hwn, a'r heriau o'i orfodi ar fannau chwarae agored. Mae ymwybyddiaeth ac addysg yn hollbwysig i lwyddiant y mesur hwn, a bydd gan Cynghorau Tref a Chymuned rôl bwysig, yn ogystal â ninnau fel Cynghorwyr Sir, yn ei reoli yn y dyfodol. Mae angen i ni hefyd ystyried achosion eithriadol, megis cŵn therapi mewn ysgolion ac effeithiau'r Gorchymyn Gwarchod Mannau Cyhoeddus ar lendid a hylendid palmentydd, ac mae angen inni wybod sut y gall y cyhoedd ddarparu gwybodaeth. Diolch i'r Aelod Cabinet a'r swyddogion am gyflwyno'r adroddiad hwn. Roedd llawer o gwestiynau ac rydym yn cefnogi hyn yn llawn. Efallai bod rhai ardaloedd sy'n anodd, ond os byddwn yn addysgu'r trigolion ac yn gwneud y parthau'n glir, bydd yn fuddiol iawn i'r Sir yn gyffredinol.
O ran Argymhelliad 2.3, rydym yn nodi y bydd dyraniad costau yn cael ei ystyried yn ystod yr adolygiad pwysau cyfalaf a fydd yn mynd gerbron y Cyngor ar 29ain Chwefror.

5. **Blaenraglen Gwaith a Rhestr Camau Gweithredu y Pwyllgor Craffu Lle.**

Bydd Cynllun Adnau'r CDLlA yn symud yn ôl o gyfarfod 10fed Ebrill i 23ain Mai, cyn dyddiad Cyngor ym mis Mehefin.

6. **Cynllunydd Gwaith y Cabinet a'r Cyngor.**

7. **Cadarnhau cofnodion y cyfarfod blaenorol**

Cadarnhawyd y cofnodion - cynigwyd gan y Cynghorydd Thomas ac eiliwyd hyn gan y Cynghorydd Strong.

8. **Cyfarfod Nesaf: Dydd Mercher 6 Mawrth 2024 am 10.00am.**

The meeting ended at **1.07 pm**